

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
CHILD - CENTERED INSTRUCTION OF LEVEL 2 SOCIAL STUDY, RELIGION,
AND CULTURE SUBJECT GROUP OF TEACHERS UNDER NAKHONNAYOK
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹⁾ อัมพร บุญเรือง ²⁾ ผศ.ดร.สมบัติ คชสิทธิ์ ³⁾ ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล

¹⁾ Amporn Boonruang ²⁾ Asst. Prof. Dr.Sombat Kotchasit ³⁾ Asst. Prof. Dr.Orasa Gosaranantaul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 138 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยกำหนดสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Independent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวม ครูผู้สอนปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

³⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

2. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare the child – centered instruction in Social Study, Religion and Culture at Level 2 of the teacher under the Office of The Nakhonnayok Education Service Area, categorized by school Size and teaching experience. The samples included 138 teachers teaching Social Study, Religion and Culture at Level 2. The samples were selected by proportional stratified random sampling. The instrument used in the study was a questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t – test (independent).

The results of the study were as follow :

1. The perception of four aspects in child – centered , Religion and Culture which were : the preparation of teaching and learning, teaching and learning management, instructional materials and evaluation and management, was as a whole at the medium level.

2. The teaching and learning management of the teachers teaching Social Study Religion and Culture in child–centered instruction at level 2 with different school sizes was significantly different at the level .05.

3. The teaching and learning management of the teacher in child–centered instruction of level 2 with different experiences was significantly different at the level .05

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพคนเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาสังคมไทยให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยประชาชนมีความสุข ครอบคลุม ชุมชนและสังคมมีสันติ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ

ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 24)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่เน้น โดยสรุปว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ใช้กระบวนการเรียนรู้หาความรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย แก้ปัญหาเป็น มีความตระหนัก มีจิตสำนึก และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการบูรณาการ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวัดประเมินผล ตามสภาพจริง บทบาทของครูจึงเปลี่ยนไปจากผู้สอน ผู้ให้ความรู้ ผู้บอกความรู้ (telling, talking) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) คือ เป็นผู้เตรียมประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (process) คิดค้นหาความรู้ ตลอดจนแก้ปัญหาด้วยตนเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพชรวิทย์ ยินดีสุข, 2548 : 23-24)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา จึงเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม มีทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรมหลักธรรมทางศาสนาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544 : 4)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมิใช่การเรียนแต่เนื้อหาความรู้ แต่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นนักวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความเป็นไปได้ในสังคมและในโลก โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้จากสาระวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกันในประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะศึกษา ดังนั้นการจัดทำหน่วยการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่ครูต้องค้นหาและต้องออกแบบเองมิใช่ นำมาจากหัวข้อในหนังสือเรียน รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีไม่ว่าจะด้วยการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล การศึกษาวิจัย การสำรวจภาคสนาม การทดลองในห้องปฏิบัติการ และการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จากการศึกษาของเมฆาวดี จันทร์ โชติ (2545 : 59) พบว่า ครูผู้สอนกลุ่ม

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ ในการสอนต่างกัน มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน และธนากร เจริญเตี้ย (2547 : 179-180) พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอนและทำการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนยังเน้นการสอนแบบบรรยาย ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 จึงเล็งเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ และเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนอันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

คำสำคัญ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่ปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 201 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 138 คน มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and morgan, 1970 : 608-609)

2) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ให้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่

3) สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดเล็ก 48 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 90 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับของลิเกิร์ต (Likert) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 54 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 13 ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 20 ข้อ
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	จำนวน 11 ข้อ
4. ด้านการวัดผลประเมินผล	จำนวน 10 ข้อ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือ (Validity)

ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดนิยามและโครงสร้างของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ นำเสนอแบบสอบถามต่อประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบ และขอคำแนะนำ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณารายชื่อ ค่า IOC ≥ 0.5 (ภคิน พญารัง, 2547 : 31) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.60 - 1.00

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย

3.2 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และวิธีการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t (t-test Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า

3.1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปราย

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบิน ฌ อัมพร (2546 : 83) พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และธนากร เจริญเตี้ย (2547 : 176-178) พบว่า การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูในจังหวัดชลบุรี ครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสุรพงษ์ เศรษฐภักดี (2543 : 75) พบว่า ครูมีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประเมินผลสภาพแท้จริงจากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนการให้ผู้เรียนวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องบทเรียน

ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรได้รับการฝึกฝน และเตรียมตัวอย่างดีก่อนที่จะสอน ครูต้องมีความรู้เพียงพอเพื่อที่จะสอนเนื้อหาวิชาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูผู้สอนยังต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน คิดและดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม (ทวี กุลแก้ว, 2543 : 15) คุณสมบัติและสมรรถภาพของครูผู้สอนเป็นสิ่งที่กำหนดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำก็ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ (มานิตย์ นิลกำเนิด, 2540 : 35) ครูผู้สอนมีภาระงานการสอนมาก มีงานพิเศษและงานที่ได้รับมอบหมายมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาคัส (Bachus, 2001 : 204) ที่ทำการศึกษารายงานทางด้านวิชาการของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมที่จบมาจากวิทยาลัยครู สภาพการสอนและทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรเนื้อหาวิชา รวมทั้งความก้าวหน้าในอาชีพครู พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากไม่ได้รับการเตรียมตัวทางวิชาการอย่างเพียงพอและต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาที่ตนได้เรียนมาก จำนวน ชั่วโมงในการสอนมีมาก หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรใหม่และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นเรื่องใหม่ ครูยังไม่เข้าใจในด้านโครงสร้าง องค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอน

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร โครงสร้าง และเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ให้เข้าใจลึกซึ้ง จึงวางแผนการ จัดการเรียนการสอน และในการเขียนแผนการเรียนรู้ ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน เครื่องมือวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเวลา

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดหลักความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียน แก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มีการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และทำให้ ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรใช้สื่อการเรียน การสอนที่มีความหลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ใน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสื่อเทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรศึกษาคู่มือ การวัดผลประเมินผล และในการวัดผลประเมินผลควรประเมินผลให้ครอบคลุมชิ้นงานที่เกิดจากการ เรียน พฤติกรรม และการทดสอบ จากนั้นต้องนำผลการวัดผลประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน ในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของนักเรียน ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เช่น การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบ 4 MAT เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในช่วงชั้นอื่น และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2544. **แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544** กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชนากร เจริญเตี้ย. 2547. **การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูในจังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภคิน พญารัง. 2547. **ความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มานิตย์ นิลกำเนิด. 2540. **ปัญหาการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธาวดี จันทโรจติ. 2545. **การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรพงษ์ เศรษฐภักดี. 2543. **การศึกษาการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. ขอนแก่น : อุดลย์เศรษฐานะ.
- Bachus, G. S. 2001. **“An analysis of the academic preparation, teaching assignment, and professionalism of selected social studies teachers in secondary schools of arkansas”**, Dissertation Abstracts International, 51(6).
- Krejcie V.R. and Morgan W.E. 1970. **Educational and Psychological Measurement**. New Jersey : Englewood Cliffs.